

Številka: 091-6/2020-1
Datum: 2. april 2020

**Zavod
Republike
Slovenije
za šolstvo**

Poljanska cesta 28
1000 Ljubljana
T 01 30 05 100
F 01 30 05 199
www.zrss.si

IZVAJANJE IZOBRAŽEVANJA NA DALJAVO V IZREDNIH RAZMERAH

NAVODILA ZA PREVERJANJE IN OCENJEVANJE ZNANJA V PROGRAMIH GIMNAZIJ, SREDNJEGA STROKOVNEGA, SREDNJEGA POKLICNEGA IN NIŽJEGA POKLICNEGA IZOBRAŽEVANJA

Pri pripravi predlogov in usklajevanju gradiva so sodelovali:

dr. Vinko Logaj, dr. Stanka Preskar, dr. Branko Slivar, pedagoški svetovalci predmetov in področij
ZRSS; mag. Janez Damjan in Boris Klančnik, CPI

Ravnatelji srednjih šol: mag. Stane Berzelak, dr. Matej Forjan, Herman Pušnik, Bojan Bogatec
Končan, Nives Počkar, Darinka Martinčič, mag. Ciril Dominko, Alojz Pluško

1. Uvod

Namen navodil za preverjanje in ocenjevanje znanja

Z navodili za preverjanje in ocenjevanje znanja v srednjih šolah želimo izpostaviti ključne pogoje, načine in rešitve za izvedbo preverjanja in ocenjevanja na daljavo.

Preverjanje in ocenjevanje znanja in napredka dijaka je v veliki meri odvisno od načina izobraževanja ter od možnosti, ki jih imajo učitelji in dijaki. Za izobraževanje na daljavo **ni sprejemljiv urnik, po katerem poteka klasični pouk**. Zato naj se učitelji pri posameznih predmetih osredotočijo le na temeljne cilje učnega načrta glede na standarde znanja in izdelajo načrt izobraževanja na daljavo. V poklicnem in strokovnem izobraževanju se učitelji skladno z minimalnimi standardi strokovnega modula odločijo za sklope, ki jih je možno izvesti v obliki izobraževanja na daljavo, in prav tako izdelajo načrt izobraževanja.

V izrednih razmerah mora izobraževanje temeljiti na doseganju temeljnih ciljev in standardov znanja in ne na realizaciji ur po običajnem urniku. Potreben je prilagojen urnik. Zelo pomembno je dobro počutje in zdravje dijakov. Izobraževanje na daljavo naj temelji na zaupanju in priložnosti, da tudi dijaki prevzamejo odgovornost za svoje učenje in znanje. **Namen navodil za preverjanje in ocenjevanje znanja pri izobraževanju na daljavo v izrednih razmerah je usmeriti aktivnosti učiteljev tako, da bodo v največji možni meri upoštevali dejavnike, ki vplivajo na celoten proces učenja in na počutje dijakov.** Pri izobraževanju na daljavo v izrednih okoliščinah je preverjanje in ocenjevanje znanja s psihološkega in sociološkega vidika še posebej občutljivo.

Pred ocenjevanjem znanja naj učitelji izvajajo in spodbujajo proces izobraževanja na daljavo s posebnim poudarkom na obravnavi temeljnih učnih vsebin predmeta oziroma modula, z utrjevanjem znanja in z različnimi oblikami ter metodami **preverjanja** znanja. **Ocenjevanje znanja v srednjih šolah naj sledi preverjanju znanja in naj ga šole vpeljujejo koordinirano z učiteljskim zborom, postopno in v skladu z dogovorjenimi oblikami dela.** Šole naj aktivnosti ocenjevanja izvajajo tako, da izobraževanje na daljavo predstavlja kontinuiteto vzgojno-izobraževalnega procesa, ki je potekal do 13. marca.

Za podporo pri izvajanju teh usmeritev se ravnatelji lahko obrnejo neposredno na predstojnice Območnih enot Zavoda RS za šolstvo, učitelji pa se lahko za strokovno podporo po posameznih predmetih oziroma področjih povežejo s svetovalci Zavoda RS za šolstvo. Nanje se lahko učitelji obrnejo po elektronski pošti, prek spletnih učilnic ali po telefonu. Vse informacije v zvezi z učnimi gradivi in spletne povezave so objavljene na portalu SIO (<https://sio.si/>) in na spletni strani Zavoda RS za šolstvo (<https://www.zrss.si/>). Za podporo na področju izobraževanja na daljavo s področja izvajanja strokovnih modulov, praktičnega usposabljanja z delom ipd. naj se šole in učitelji obrnejo na Center RS za poklicno izobraževanje (<https://www.cpi.si/>).

2. Odstopanja od zakonskih in podzakonskih aktov

- Izobraževanja na daljavo v izrednih razmerah, zlasti preverjanja in ocenjevanja, ni mogoče izvajati brez prilagoditev zakonskih in podzakonskih določil. Zato bodo šole za čas izvajanja izobraževanja na daljavo v **zvezi z odstopanji od zakonskih in podzakonskih določil**, tudi o **odstopanjih od Pravilnika o ocenjevanju znanja v srednjih šoli, natančne informacije** prejele po sprejemu interventne zakonodaje v Državnem zboru.
- Pravilnik o ocenjevanju znanja v srednji šoli (UL RS 30/18), če bo potrebno, ne bo veljal v delu, za katerega so določena drugačna navodila oziroma usmeritve (število ocen, način ocenjevanja, zaključevanje ocen (če bo potrebno), upoštevanje pridobljenih ocen iz obdobja izvajanja rednega vzgojno-izobraževalnega procesa ...).
- Pri izobraževanju na daljavo se ocenjuje dijakovo znanje pri predmetu, strokovnem modulu in modulu odprtega kurikula.
- Učitelji način in oblike ocenjevanja prilagodijo izobraževanju na daljavo in jih uskladijo v strokovnih aktivih oziroma v programskem učiteljskem zboru. O tem seznanijo dijake.
- Učitelji dijake seznanijo z roki ocenjevanja najmanj en teden pred ocenjevanjem.
- Preverjanje in ocenjevanje se za zaključne letnike zaključi skladno s šolskim koledarjem, **to je do 22. 5. 2020**. Po tem datumu učitelji dijake organizirano pripravljajo na zaključek izobraževanja do začetka izvajanja mature oziroma do konca pouka v šolskem letu.
- **Pripravo dijakov na pisanje eseja** na maturi lahko učitelji **podaljšajo do konca maja**, ker zaradi izrednih razmer izvedba prvega dela mature v mesecu maju ni realna.
- Učitelji naj upoštevajo pridobljeno znanje in veščine **iz obdobja rednega izvajanja pouka in omejijo število pridobljenih ocen** v obliki ocenjevanja znanja na daljavo (zadostuje po 1 ocena na dijaka na predmet oziroma strokovni modul).
- V poklicnem in strokovnem izobraževanju naj se učitelji za strokovni del izobraževalnega programa v čim večji meri izognejo pisanju pisnih preizkusov ipd. Izbirajo naj druge oblike ocenjevanja na daljavo, ki omogočajo dijakom, da izkažejo veščine in znanja, ki so potrebni za pripravo izdelkov in storitev. Učitelji naj se tudi pri splošno izobraževalnih predmetih poslužijo oblik ocenjevanja, s katerimi nadomestijo običajno pisno preverjanje.
- Praktični del v zaključnih letnikih srednjega poklicnega in srednjega strokovnega izobraževanja naj učitelji ocenijo **na podlagi že opravljenega dela dijakov**. Praktičnih in skupinskih delavnic (npr. v umetniških programih) na daljavo ni možno oceniti. **Učitelji naj upoštevajo pridobljene ocene**.
- **V nižjih letnikih srednjega strokovnega in srednjega poklicnega izobraževanja** naj učitelji za tiste vsebine, ki jih ni možno izvesti in preveriti ter oceniti v okviru izobraževanja na daljavo, **pripravijo načrt**, kako jih

bodo deloma nadomestili v višjem letniku (če se bo izobraževanje na daljavo zaradi izrednih razmer izvajalo tudi v mesecu maju oziroma juniju).

3. Temeljni pogoji za učinkovito preverjanje in ocenjevanje znanja

- **Stik z vsemi dijaki**
Od šole se pričakuje, da vzpostavi stik z vsemi dijaki. Pomembno je, da učitelji poznajo razmere, v katerih dijaki lahko sodelujejo v procesu izobraževanja na daljavo (tudi dijaki z odločbami, tujci in dijaki z nizkim socialno-ekonomskim statusom).
- **Tehnične zmožnosti**
Dijaki imajo različne tehnične zmožnosti za izobraževanje na daljavo. Zato je potrebno primanjkljaje omiliti tudi z navodili po telefonu in preko navadne pošte.
- **Neocenjeni dijaki in dijaki z negativnimi ocenami**
Omogočiti je treba možnosti za pomoč dijakom pri zapolnitvi vrzeli v znanju, da bodo lahko sodelovali pri obravnavi nove učne snovi in pridobili pogoje za napredovanje. Predlagamo aktivno vključitev šolskih svetovalnih delavcev, medsebojno pomoč na daljavo, pomoč učiteljev individualne in skupinske pomoči itd. V ospredju naj bo individualna obravnava in prilagoditev načrta dela ter preverjanja in ocenjevanja.
- **Podpora dijakom**
Podpora dijakom, ki potrebujejo pomoč zaradi različnih razlogov (dijaki z učnimi težavami, tujci ...), je ključnega pomena. Individualni pristopi učiteljev in drugih strokovnih delavcev lahko glede na individualne potrebe dijakov pomembno pripomorejo k njihovem napredku. Pomembno je tudi njihovo sodelovanje z razrednikom in drugimi učitelji.
- **Diferenciran pristop**
Z diferenciranim pristopom omogočimo napredek vsakega posameznega dijaka glede na njegove zmožnosti, hkrati pa pomembno vplivamo na motivacijo dijakov za izobraževanje in učenje na daljavo.

4. Obremenitev dijakov

- **Obseg učnih gradiv**, ki jih učitelji dnevno oziroma tedensko pošiljajo dijakom, naj bo primerno manjši, kot bi ga uporabili pri rednem pouku. Prevelik obseg gradiv in prevelika zahtevnost **negativno vplivata** na motivacijo dijakov.
- **Preverjanje znanja je učinkovito**, ko ima učitelj dobro povratno informacijo s strani dijakov in ko dijaki lahko naloge tudi opravijo.
- Učitelj naj ne obremenjuje dijakov z nalogami ali izdelki, za katere ni prepričan, da jih lahko v izrednih razmerah **opravijo vsi dijaki doma** (brez potrebne nabave in iskanja materialov, orodja ipd.).
- Učitelj preverja in ocenjuje znanje **v dogovoru z dijaki** in o načinu ocenjevanja seznanja razrednika.

5. Učno okolje

- Učitelj dijake vnaprej seznaniti s kriteriji preverjanja in ocenjevanja znanja.
- Ob vizualnih stikih z učiteljem se morajo dijaki počutiti varno, zato je pomembno, da učitelj upošteva domače razmere in preverjanja **ne pogojuje** z vizualnimi in drugimi pogoji (npr. pospravljena miza, prostor ipd.). Dijaka opozori na nedovoljeno rabo učnih gradiv in učnih pripomočkov.

6. Načini preverjanja in ocenjevanja

- ustni odgovori,
- pisni odgovori,
- projektno delo, seminarske naloge, poročila, eseji, domače branje, dnevniki, video posnetki.

Učitelji **pripravijo kriterije uspešnosti in jih predstavijo dijakom.**

7. Izpolnjevanje obveznosti dijakov, popravljanje in izboljševanje ocen

- Šola naj zagotovi podporo učiteljem pri izobraževanju na daljavo (npr. da usvojijo primerno orodje za ocenjevanje na daljavo). Šola vzpostavi koordinacijo ocenjevanja za oddelek, skupino ali program.
- Učitelj izbere način ocenjevanja glede na poznavanje e-orodja in zagotavljanje ustrezne komunikacije z dijaki. Zagotoviti mora javnost ocenjevanja (npr. prisotna sta vsaj dva dijaka ali profesor na predlog dijaka) in predhodno preverjanje znanja.
- Učitelji zbirajo dokaze o znanju in opravljenih nalogah dijakov.
- Dijakom naj se zagotovi možnost popravljanja in izboljševanja ocen na osnovi dogovora z učiteljem.